Ч. 270. Львів, субота, дня 3. (16) грудня 1905. Річник IX.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . 5 кор
на місяць . . . 1·70 кор
За границею
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Політика холодного розуму і реальної роботи.

(Конець).

В передній статі вказали ми на те, що Русини в нинїшній многоважній, переломовій хвилї в змаганях о осягненє загального, рівного і безпосередного права виборчого не повинні занедбувати ніякого способу, який би провадив до осягненя сеї цїли, але заразом звернули ми бачність нашого загалу, що руский нарід не повинен дати ся виперти з законної дороги, повинен в тій горячій хвилї вести політику холодного розуму. Однак даючи вираз своїм домаганям в тім напрямі чи то в дневникарстві, чи в петициях, чи в ухвалах вічевих або инших політичних орґанїзаций, не сповнять Русини ще своєї задачі в цїлости. Окрім таких способів вияви своїх домагань потреба ще і справдешньої реальної роботи, котра і в будуччинї запевнила би успіхи нашому народови

Виборча реформа зустрічає, як ми вже виказали, чимало перепон. Але хочби й повело ся всї ті перепони усунути, хоч би війшла та реформа в житє, то навіть при найкориснїйшім єї уложеню лише ті народи будуть мати з неї справдешнїй хосен, котрі будуть мати певну сьвідомість своїх прав, котрі зуміють ними відповідно користувати ся. А до того потреба передовсім доброї орґанїзациї, котра би зєднала розстрілені нераз рускі сили і підготовила осьвідомленє широких верств народних і розбудила почутє народного обовязку. Та орґанїзация наших народних сил не повинна однак обмежати ся до політичної области.

Не перечимо великої ваги і досяглости доброї і розумної політичної орґанїзациї. Навпаки і на тій области багато у нас про се говорить ся, але мало робить ся, не одно виглядає гарно на папері, але инакше в дійсности, не одно видає ся добрим в теориї, але показує ся лихим в практичнім виконаню. На тім полї ще у нас багато недомаганя, богато ще розладу, а коли маємо осягнути лїпші успіхи, добити ся до красшої долї, то в тім напрямі повинна послїдувати значна направа відносин.

Та окрім політичної орґанїзациї не повинні ми занедбувати орґанїзациї економічної і фінансової. Політична независимість може найти певні підвалини в економічній і фінансовій орґанїзациї, а скоро руский нарід двигне ся і зорґанїзує ся економічно і фінансово, визволить ся від зависимости чужого капіталу, тодї зможе свобіднїйше дїлати на політичнім полї.

В останних часах на фінансовім полї зробили Русини значний поступ і осягнули поважні успіхи, але і тут не можна вже спочивати на лаврах, а треба ще дальше в тім напрямі дїлати. На жаль якось затихла справа з рускою щадницею і руским банком.

Але ще живійшої орґанїзациї потреба би нам на полї народно-господарскій. Край наш виключно хлїборобский, а особливо руске населенє майже виключно приналежить до сего стану, а доси у нас на тім полї не переведено орґанїзациї, котра би видала замітні успіхи. Орґанїзация на основах установлених законом про хлїборобскі спілки могла би бути дуже пригідна для наших хлїборобів не лише з економічного але й політичного огляду.

А підвалиною всїх тих орґанїзаций, або так сказатиб, душею їх повинна бути просьвітна робота. Правда, що й тут можна бачити відрадний поступ, в многих громадах находять ся читальнї, котрі є а в части могли би бути огнищем просьвітного і взагалї культурного розвитку руского народу, наколиб місцева інтелїґенция ще з більшою ревностю ними занимала ся. Особливо колиб переведено виборчу реформу в напрямі загального, рівного, безпосередного і тайного права голосованя, повинні читальнї стати справдешними школами для старшого поколїня. Кілько у нас неграмотних людий, що не вміють анї читати анї писати, а грамотність буде мати важну ролю і з політичного погляду. Тимто, хоч п. В. Гнатюк дорікає Русланови, що він каже учити ся, однак ми не перестанемо накликувати не лише молодїж, але й старше поколїнє до науки. По наших селах і місточках повинна руска інтелїґенция мимо всяких трудностий і перепон взяти ся до орґанїзациї курсів для неграмотних людий, а колиб таку працю ведено систематично кілька років, то моглиб ми довести до того, щоби край наш перестав на сором цивілїзованому сьвітови бути краєм анальфабетів.

Отсих кілька гадок з нагоди виборчої реформи піддаємо під зрілу розвалу наших земляків. Не заманюймо ся рожевими надіями, але й не вдаваймо ся в розпуку, а памятаймо, що лише ті доходять до політичних прав, котрі з сьвідомостию і послїдовностю добивають ся їх і уміють ними покористувати ся. Тимто то ми накликуємо до політики холодного розуму, але при тім і до реальної, невсипучої роботи. Коли у нас буде переведена послїдовна робота орґанїчна на ріжних областях народного житя, тодї скорше чи пізнїйше осягнемо ті права, котрих би нам на разї не признано наслїдком ріжних заходів супротивника.

З державної ради.

В дальшій дискусиї над поліпшенєм биту державних урядників промовляв вчера перший пос. Брайтер, який витикав видатки на велико-державне становиско Австриї, які уважає непотрібними, а за які можна би дуже легко поліпшити нужденний бит державних слуг і урядників. Промова мінїстра скарбу викликала ще гірше невдоволенє серед урядників і може з Австриї зробити Росию. Бесїдник взиває польске коло, щоби голосувало за поліпшенєм, а під формальним зглядом вносить, щоби голосовано поіменно. По промовах пп. Ґломбіньского і Ротера, замкнено дискусию і вибрано ґенеральних бесїдників.

Пос. Свертня, як ґенеральний бесїдник, заявив, що урядники досить вже чули обіцянок від правительства — тепер хочуть дїла. Бесїдник порушує справу активального додатку, зниженя лїт служби на 35 лїт, квестию службової праґматики, потім переходить до обговореня зелїзничої справи; зазначує, що коли в Галичинї не прийшло до пасивного опору, то тим скорше треба вдоволити справедливим домаганям тактової і вісної служби. Два є головні жаданя зелїзничої прислуги: 1. признанє 20-процентового додатку і 2. підвисшенє кватирового. При переведеній реґуляциї платнї усунено инші обривки, як премії за удержанє льокомотив і и. так що de facto прислуга тепер гірше платна чим перед реґуляциєю (слухайте!). Тож треба зарадити лихови як найскорше, щоби не було за пізно. По промові другого ґенерального бесїдника пос. Пахера, приступлено до голосованя.

Відкинено наглість внесень пп. Штравхера і тов., Шрайтера і тов., а принято наглість внесеня Гофмана і тов та Слями і тов. о вчисленє державним урядникам кватирового додатку до емеритури, в справі управильненя платнї урядників і заведеня 35 лїт служби.

В мериторичній дискусиї промовляли пп. Штернберґ, Розель, а відтак ґенеральні бесїдники Гайлїнґер і Малїк, почім ухвалено переказати всї внесеня і резолюциї буджетовій комісиї з порученєм, щоби як найскорше здала справу про них.

З черги приступила палата до предложеня закона про торговельну маринарку. По промовах пп. Штернберґа і Колїшера принято закон про торговельну маринарку і ще кілька дрібних предложень; відтак засїданє відрочено до нинї.

Політичні вісти.

З Відня доносять з парляментарних кругів, що після полагодженя закона о торговельній маринарцї, наступить відрочене сесиї. Се наступить нинї в пятницю, або в суботу. Деякі посли хотять конче переперти в послїдній хвили закон о забезпеченю приватних урядників і домагають ся в тій цїли продовженя сесиї до дня 22. с. м. Однакож великі клюби доказують, що в так короткім часї не можна залагодити закон так великої ваги і сягаючий економічно так глубоко. — Рада державна збере ся мабуть аж 20. січня. Однакож не є виключене, що коли би ґр. Ґолуховский зажадав тимчасом вибору делеґаций, відбуде ся коротка сесия межи сьвятами а Новим роком.

На Угорщинї успокоює ся поволи настрій. Коалїция ухвалила на виконуючім комітетї, щоби держати ся строго леґальної дороги і колиб дня 19. с. м. відрочено сойм на дальше, не вести дальше нарад, а піддати ся цїсарскому розпорядженю. В виду сего сойм збере ся дійсно на 19. с. м. і стане відрочений до половини січня, або до початку лютого. Істнує навіть надія, що сойм згодить ся на вибір делеґаций вже тепер.

Роздїл Церкви від держави у Франциї став вже звершеним дїлом. Дотичний закон

підписав вже президент Любе на огірченє християньского сьвіта.

Анґлійский кабінет перейшов пересиленє і одержав нового премієра в особі Кампбеля Бапермана, який найшов трудну ситуацию так під зглядом суспільних непокоїв, проявляючих ся в виді страйків і робітничих демонстраций, як і национальної борби Ірляндців, які до нового президента міністрів привязують свої надії на здобутє політичної самостійности.

Демонстрация евровейских держав против Туреччини набирає поважного значіня тим, що мимо рішучих мір союзної фльоти і занятя вже двох турецких островів, султан отягає ся з признанєм реформ в Македонії, а в послідній своїй ноті навіть підніс такі точки, які вже раз відкинули були держави. Наслідком сего буде, що фльота обсадить третий остров.

З Росиї надходить тілько страшних вправді, але і маловажних з політичного боку вістий, що навіть шкода місця реєструвати їх. До того і богато суперечностий находить ся у тих звістках. По онодішних алярмах перед небезпечностию переваги реакциї, доносять нині зров телеґрами з Петербурга сензацийну вість, що там арештовано защитника реакциї ґр. Іґнатієва.

Віттому повело ся пересьвідчити царя, що ґр Іґнатієв стояв на чолї заговору, який мав на цїли скинути царя з простола і посадити на нїм одного з великих князїв. Се спонукало царя підписати дозвіл на арештованє ґр. Іґнатієва.

Новинки.

— **Календар**. В суботу: руско-кат.: Софронія; римо-кат.: Аделяйда. — В недїлю: руско-кат.: Варвари; римо-кат.: Лазара.

— **Звітові віча в Долинщині**. Пос. о. Богачевский складав в днях 10., 11. і 12. с. м. звіт із своєї посольскої діяльности в Рожнїтові, Болехові і в Долинї. Участь народу у тих вічах була величезна. Посол о Богачевский змалював в своїх промовах зібраним послїдну сесию сойму. Именно представив справу Вавельску і протест руского соймового клюбу, „ukrajowienie“ парцеляциї і провінацию. Згадав також о звітї в цїли піднесеня хову худоби як і резолюциях руского клюбу; о законї на покриванє домів дахівками як і о становиску, яке руский клюб заняв в тій справі. Сам посол промовляв о комасациї, касах райфайзеньских, радах повітових; законї ловецкім і школах народних. Поставив також внесенє на заложенє в Долинї державної школи реальної з язиком викладовим руским. Інтерпеляций вніс 30. Найдовше розводив ся бесїдник над реформою виборчою і вияснив докладно проєкт безпосередного, загального, рівного і тайного голосованя. Представив дотеперішну борбу руского народу і руского клюбу о ту реформу як і сцену, котра з тої причини в соймі відограла ся при кінци соймової сесиї. «Маршалок казав ґалерию опорожнити, але справи тої вже нїхто не є в силї опорожнити». Се промовив довго гноблений, довго кривджений, довго терпячий нарід — се на мурах сойму мертва рука народу показала ся і грізні слова «Мане, Текель, Фарес«. Вкінци завзивав зібраних, щоби в так важній хвили нїхто не дармував, але най тая борба о належні права обхопить кожду руску хату, кожду руску одиницю, най голос безпосередного, загального, рівного і тайного голосованя підоймуть тисячні мілїони. — По промові о. Богачевского відбували ся оживлені дискусиї, почім ухвалено отсї резолюциї: I. Віче виражає свому послови о Богачевскому своє довірє і признанє. II. Віче домагає ся подїлу Галичини на части руску і польску та подїлу ради шкільної краєвої на части руску і польску. III. Віче заявляє ся за безпосередним, загальним, рівним і тайним голосованєм до всїх тїл законодатних без нїяких обмежень. IV. Віче ухвалює вислати до президента міністрів бар. Ґавча телеґраму отсего змісту: Руске всенародне віче в Рожнїтові, Болехові і Долинї з дня 10., 11. і 12. грудня с. р. при нагоді посольского звіту посла галицкого сойму о. Богачевского витає з радостию заповідь нової реформи виборчої в напрямі безпосередного, загального, рівного і тайного голосованя, однакож застерігає ся против всякого обмеженя того права і упривілейованя одної кляси против цїлого руского народу. — Телеґраму вислано.

— **Пригадуємо**, що Андріївскі вечерницї в личаківскій Читальни відбудуть ся в суботу 16. с. м. (у власнім льокали Личаківска 87.) Забава заповідаєсь дуже гарно, котру попередить відчит „Про значінє Андріївских вечерниць“. Початок о год. 7½. Вступ 20 с.

В вівторок в день св. Николая, приїде до нас св. Николай з Ангелом і чемним роздавати ме дарунки. Тож просимо, щоб сих чемних як найбільше явилось. По представленю забава дїточа. — Початок о 6½ веч. Вступ 40 с від дїтей 20 с. Дарунки прошеть ся складати на руки п ни Данилевич (ул. Слодова ч. 4) в день св. Николая, від 4 год. в Читальни на руки п. Кушнїренка. — *Видїл.*

— **Тов. „Руска Хата“ в Станиславові** устроює в недїлю дня 17. с. м. для рускої дїтвори Николаївске сьвято, на котрім відограє ся штуку в 1 дїї п. з. „Гостина св. о. Николая“. Початок точно о 7. год. вечер. Вступ для членів 40 с, нечленів 50 с. Дїти мають вступ вільний. Дарунки приймає видїл щодня вечер. — *Видїл*

— **Делеґатом** міскої ради у Львові до краєвої ради шкільної вибрано вчера д ра Теофіля Цесельского 44 голосами. 21 голосів дістав дир. Прухницкий.

— **Нові кардинали і епископи**. На тайнім консисторі, який онодї відбув ся в Римі, предложив папа іменованя нових кардиналів і епископів. Кардиналами іменовані стали: майордомус Ватикану Каджіяно де Азведе, архіепископ в Ріо де Жанеро Арковерде де Альбукерке Канальанті, архіепископ з Ерляв Самасса і архіепископ з Севіллї Спіноль. Епископ з Білгорода королївского др. Юлїй Вароші став іменований архіепископом Кальочі, Людвик Баляс іменований епископом Рожнави, ґр. Зіхи епископом в Пятицерквах, др. Беля Маєр епископом в Сатмарі а др. Отокар Прогаска епископом в Білгородї королївскім.

— **»Верховина«**. Заснована під тою назвою задаткова каса в Сколю в нересни 1904. р. адв д-ром Андрієм Чайковским відбула дня 8. с. м. загальні збори для вибору нового директора на місце д-ра Чайковского, котрий переселив ся до Рогатина. На зборах предложено касовий звіт за перший рік адмінїстрацийний. Товариство мало 42 члени, які вплатили 1.760 К удїлів; резервовий фонд виносить 84 К, на щаднипю вложено 7.776·42 К, видано 3.145·62 К; позичок удїлено 15 на суму 7'610 К. Сплата рат поступає правильно.

— **Краєва рада шкільна** затвердила вибір д-ра Тадея Мандибура, управителя муж. учит. семінариї в Залїщиках, на містопредсїдателя окр. ради шкільної в Залїщиках, а о. Григ. Василькевича і кс Іґн. Лоницкого на відпоручників повітової ради до окр. ради шкільної в Старім Самборі; — іменувала Вит. Висоцкого заступником учителя в ґімназиї в Золочеві і перенесла заст. учителя д-ра Брон. Сабата з I реальної школи до VII ґімн. у Львові; — іменувала в народних школах: Йос. Патоцкого управит. 6-кл. муж. школи в Болехові, Леон. Ланьцуского учит. 4-кл. муж. шк. в Журавнї, управителями 2-кл. шкіл: Ад. Амброза в Заболотівцях, Стан. Подґурского в Новій Веси, Фр. Войдановского в Мизинци, Володим. Жизневского в Поршнї і Алекс. Запатилу в Слобідцї лїсній; учителями(-льками) 2 кл. шкіл: Олену Озимкевичівну в Озерянах, Брон. Островску в Мизинци, Анг. Жизневску в Поршнї і Ядв. Дорожиньску в Серафинцях; учит. 1-кл. шкіл: Стан. Оглашеного в Роздїловичах, Зофію Любачевску в Карньовичах і Мих. Косендяка в Загірю; перенесла: Йос. Підгалича учит. з Залозець старих до Заболотова і Берту Ґанцківну з Дрогочівки до Жирави а Василя Залєского в Суходолї і Макс. Чуму в Грицеволи перенесла в стан супочинку.

— **З зелїзниць**. З днем 25. падолиста с. р. замінено перестанок Ґедерсдорф на шляху Абсдорф-Гіперсдорф-Кремс на ладівню товарову з виключенєм материялів вибухових, живих звірят ітп. За- і виладованє возів має поладнати сторона.

Всячина.

— **Підвисшенє платнї почтовцям** має наступити небавом, а на ту цїль має правительство підвисшити оплату від листів о 2, від переписних листків о 1 с, а від телеґрамів буде побирати за обовязкову посьвідку по 10 с. Що то підвисшенє порта в цїлости буде могло покрити видаток на побільшенє плати почтовим функционарям, доказує статистика почтового руху. В місяци вересни с. р. надано у Львові 1,405.748 звичайних листів, 1,164.990 переписних листків, а телеґрамів 24.681, і крім того тисячі поручених листів і т. п. Прийшло до Львова: 453.673 звичайних листів, 461.595 переписних листків, 28 094 телеґрамів і т. д. Підвижка порта лише від звичайних листів, переписних листків і телеґрамів, котрі прийшли до Львова і вийшли зі Львова, принесла би в тім однім місяци около 60.000 К.

— **Кіньске мясо у Львові** найшло много любителїв з конечности. Широкі круги бідного населеня задля дорожнечі нїколи мяса не їли і тепер за дешево можуть мясом поживити ся за всї часи. Але попри сю добру сторону кіньского мясо, є лиха сторона. Кіньске мясо своєю поживностию майже дорівнує що до якости мясови рогатої худоби, але одно чи друге уживане в великій скількости шкодить людскому орґанїзмови. Мясом рогатої худоби нїхто не міг переїдати ся, бо було дороге; за те кіньским мясом, незвичайно дешевим, почали обжирати ся люди так, що многі аж позанедужували. Вину за ті желудкові хороби могуть складати на кіньске мясо, але не оно винно, лише обжирство наслїдком дешевости того зїстного артикулу. Як великий збут кіньского мяса у Львові, сьвідчить найлїпше, що вже не стало у Львові коний на заріз і різники почали їх спроваджувати з провінциї. З початку був у Львові лише один різник конини, тепер є вже двох, бо другий покинув торгованє вепровиною і бачить більший інтерес в продажі кіньского мяса.

— **Середно-европейский час** буде від нового року обовязувати у Львові. Така ухвала запала вчера одноголосно на засїданю міскої ради. Є звичай по великих містах, що в реставрациях скручують з ударом 12. год в ночи на Сильвестра все сьвітло і засьвічують за хвилю вже в новім роцї. Сего року скінчить ся старий рік о 12. год. а новий настане аж по 36 мінутах. Довго мусїло би не сьвітити ся, єсли би сего року придержувано ся сего традицийного звичаю.

— **Обмеженє еміґрациї до північної Америки**. Відручне письмо президента Рузвельта до конґресу обговорює також справу еміґрациї. Президент вказує на то, що осягненє вдоволяючого розвязаня тої квестиї є неможливе через відпорне становиско всїх пароплавних товариств. Щоби обмежити число еміґрантів, здало би ся здержати еміґрацию через північні порти, а надати їй напрям через порти полудневі. Еміґрацию через Канаду і Мексик треба зовсїм заказати. Дальше треба докладно перепровадити закони, які обовязують пароплавні товариства, а головно перешкодити їхньому заохочуваню до еміґрациї. Дальше пропонує в своїм письмі Рузвельт, щоб скликати міжнародну анкету в цїли уреґульованя еміґрацийних справ і для запевненя основнїйших оглядин еміґрантів перед їх висиланєм до всїх країв. Сї пропозициї викликав цїлий ряд скарг північно-східних Станів на наплив еміґрантів і проти того, що еміґранти переповняють міста, коли слабо залюднені Стани полудневі домагають ся приросту робучих сил.

— **Нове і старе із всесьвіта**. Славний шведский фізик др. Арґенїюс, професор штокгольмского унїверситету, виголосив відчит на тему: «похід частиць материї через всесьвіт», в якім говорив між иншим: З початком минулого столїтя вже астрономи знали, що в просторах сьвіта уносить ся космічний порох. Єсли би єго не було, то цїлий небосклін був би засїяний блискучими зьвіздами. Всьо на нашій земли стопило би ся, а земля творила би також розтоплену плинну масу Вже для того самого треба приняти, що у всесьвітї є космічний порох, котрий має велику задачу. Але і ті порошинки маючи малу густоту, не богато вдїяли би; мусять бути ще инші тїла, котрі приймають лучі сонця, розкладають їх і ослабляють. Сю ролю сповнюють, здає ся, хмари. Лучі сонця виконують притім також натиск на ті тїла, а той натиск, як обчислив проф. Лебедев, виносить 2·75 мілїґрамів на 1 клм³. Чим менші є ті порошини, тим сила тяжести у них менше дїлає, а при, так сказатиб, найдрібнїйших, натиск лучів сонця перевисшує силу тяжести і наслїдком того ті порошинки відлїтають від сонця у простір і буяють у всесьвітї. А що вони складають ся вчасти з водня і вугля, тому топлять ся і творять метеорити. Як бачимо, натиск лучів відгриває велику ролю і хто знає, чи не натиск лучів є причиною всего руху тїл у вселенній. Метеорити могуть розносити і житє по сьвітї. Вправдї жиючі єства не видержали би того страшного горяча, яке витворює ся наслїдком шаленого руху комет. Але є тільця жиючі спори, так малі, що через мікроскоп не можна їх побачити. Ті живучі порошинки видершують високе зимно і горяч, а доказом того може бути, що в горячих ґайзерах в Ісляндиї і в Америцї стрічає ся живучі альґи. Під натиском лучів ті єства буяють у вселенній і осїдають на тїлах небесних. Тим чином, як твердить проф. Арсенїюс, могли придбати собі жиючі єства Венера і Марс в нашій планетарній системі.

— **Пасивний опір на приватних зелїзницях**. Заступники зелїзничої орґанїзациї, в виду запоручених уступок правительства, зобовязались свого часу не піддержувати пасивного опору, коли також і приватні зелїзницї признають рівномірні поліпшеня долї зелїзничої прислуги. Мінїстерство зелїзниць навіть переняло на себе обовязок посередничити між службою а дирекциями приватних зелїзниць. Всї ті заходи готові одначе розбитись на нїщо в виду становища дирекций приватних зелїзниць. Вони остаточно не мають наміру прим. не поліпшати поборів служби до уровеня поборів служби державних зелїзниць, тільки не хотять вести переговорів із тими мужами довіря зелїзничої орґанїзациї, що не є як раз у їх службі. Просто не хотять признати зелїзничої орґанїзациї помимо, що се зробила вже держава без того, щоб наражуватись на яку небудь втрату поваги. В виду сего зелїзнича прислуга приватних зелїзниць має приступити до пасивного опору, який дав

би ся в знаки загалови передовсім тепер в часї Різдва. Пасивний опір вже й розпочато на деяких шляхах. Дня 12. грудня с. р. розпочали служачі полудневої зелїзницї в Триєстї пасивну резистенцию, котра наступила також на двірцях в Одерберґу і морав. Остраві північної зелїзницї. — Онодї перед полуднем розпочали ся в мінїстерстві зелїзниць переговори з мужами довіря урядників полудневої зелїзницї в справі управильненя платнї. Наради із мужами довіря прислуги товариства зелїзниць державних назначено на вчера. Обради з мужами довіря зелїзницї північно-західної відбудуть ся в понедїлок, бо найблизше засїданє ради управляючої того товариства ізза зїзду директорів в Будапештї може відбути ся в суботу. В другу пятницю мають розпочати ся переговори ради надсираючої зел. північної. На другий тиждень припадуть ще й конференциї на зелїзницї Відень-Ашпанґ, ческої північної і Бурштиградзкої. Позавчера була у мінїстра зелїзниць Врби депутация буков. урядників зелїзничих, ведена пос. бар. Гормузаким. На домаганя, висловлені в петициї що до відносин авансових і дорожняного додатку, дав мінїстер відповідь неприхильну.

— **Насїленє нїмецких міст**. Послїдна народна перепись виказала, що в Нїмеччинї 34 міст мають більше як по 100.000, а 10 міст більше як по 200.090, мешканців. І так Берлин має 2,031.000 мешканців (в 1900 роцї 1,888.848), Гамбурґ 872.028, Монахів 537,800, Липск 502.606, Вроцлав 470.018, Франкфурт над Меном 236.485, Нирнберґ 293.868, Штетин 230.572, Дрездно 514.283, Штутґарт 246.988 мешканців.

— **Печені лебеді**. В Анґлїї вводять на дворах вельмож звичай подаваня на Різдвяні сьвята між стравами печених молодих лебедів. Ся страва має належати до великих ласощів, тим смачнїйших, що є незвичайно дорога. Мясо лебедів цїнили високо вже в давнинї і тодї їх годували в великих множествах. З часом мясо лебедів переїло ся, годовля єго занепала і нинї рідко де можна лебедя побачити. Який Львів великий, а нема здає ся нї одної штуки сего птаха. Був вправдї один лебедь на сажавцї в стрийскім парку, але і той мабуть згинув. В Анґлїї лебедї вельми дорогі. З королївских лебедарень продають річно мало тих птахів, бо они незвичайно поволи множать ся, а нїгде більше не можна їх набувати.

Наука, штука, лїтература

— **Артистичний Вістник**, який перейшов цїлковито під редакцию п. Івана Труша, став сьмітником для всяких памфлетів. За мало було, видко, деяким людцям такого нечистого кута в Л. Н. Вістнику, отже ще і в другім „Вістнику“ урядили склад всякої погани, інсинуаций, підозрінь, личних колючок, обвинень і осудів немилих собі осіб. Вже вступна стаття пера п. Труша, в подвійнім зошитї ч. VII і VIII. п. з. „Ювилей“, розпочата немов то з загального становиска, є тілько потайним укушенєм скорпіона в сторону звісного радикального ювілята, а містить в собі також і доскульну колючку бібліоґрафови п. Ів. Левицкому. Так само п. Ів. Франко нарушив цїлий ряд осіб в своїй статї «Наша театральна місерия». Вже то п. Франко так мало занимає ся театром взагалї, а вибираний до юри драматичних комісий, виказав нараз такий брак зрозуміня драматичного нерву, — що впрочім доказав і своїми драмами, з яких, крім слабонького акциєю, але чесного своєю тенденциєю „Учителя“, жадна инша не представляє найменшої лїтературної, а тим менше сценїчної вартости (не винимаючи і перереклямованого „Украденого(?!) щастя“) — що повинен бодай з більшою оглядностию видавати свої вироки на всїх і на все, що мали коли-небудь дїло з театром. Але як у нас є редактори, які чванять ся тим, що не скінчили більше понад 4-ту нормальну і не читають нїчо більше, щоби „не затратити своєї індивідуальности“, так здає ся і п. Труш належить до тих, що воружені в того рода «автодидактизм», тим сьмілїйше кидають в лице обидами тим, що колинебудь щось вчили ся і працювали; а на жаль і п. Франко являє ся обскурно зарозумілим ментором там, де задокументовав як найменше своїх кваліфікаций. Не місце тут виказувати всї похибки і промахи згаданої статї, ми ограничимо ся тілько на єї личні атаки: автор закинувши собі з бл. п. Ільницкого і єго „Настасї“; згадує скромненько про свій власний переклад ще в ґімназиї „Прекрасної Єлени“; відтак пережуває всї заміти против дирекциї п. Губчака; п. Ґуляя, б. делеґата „Бесїди“ і управителя театру називає чоловіком, що „не розумів ся нї на чім, крім чарки“; приписує вину п. В. Шухевичови за неповодженя театру, коли п. Ш. єще зовсїм не належав до виділу „Р. Бесїди“; називає п. Касиненка чоловіком »підтоптаним у російскій театральній богемі«; а п. Лопатиньскому відказує всїх даних яко драматичному артистови і писателеви, випоминаючи єму стипендию, яку перед 15 лїтами одержав на однорічний побут у віденьскій драматичній школї; відтак ще раз нападає на п. Губчака в прямо брутальний спосіб і повторяє цїлий перебіг процесу з п. Гнатюком, а кінчить остереженєм, чи варто заходити ся супротив таких відносин „коло будованя нового храма, за яким наша преса і менери „Рускої Бесїди“ отсе вже два роки бють у великий барабан...“ Але п. Трушови було того за мало і продовжаючи сю шляхотну річ під похоронним заголовком: Memento! перемелює ще раз на своїх жорнах справу Губчака, щоби з неї піднести перчену паляницю п. В. Шухевичови. Далше винує автор пос. Олесницкого, що „заанґажованєм народної чести“ в будові театру підорвав материяльне істнованє наших просьвітних товариств, черпаючих свої средства з публичної жертволюбности і всї відзиви дотичних товариств до суспільности зводить до тої одної причини. При тім не забув виткнути наче яку народну зраду п. Нагірному і о. Чапельскому, що підписуючи завзиви до складок на промислову Бурсу, зглядно Педаґоґічне товариство, „рівночасно підписує відозви, які всякими способами (?) бють на амбіцию нашої публики, щоби складала гроші на будову будучого руского театру“.

Згадуючи про концерт Саломеї Крушельницкої, автор прибільшає порожнечу на єї другім концертї, а які з того виводить консеквенциї, то вже хиба треба єго послухати в ориґіналї: „Із наведеного виходить ясно (?), що українська сцена не має виглядів на будуче (!), як лиш буде ведена більшим накладом у більшій салї у Львові. Наша публика не могти ме її при бойкотї зі сторони москвофілів і Поляків піддержати. Щоби поставити будинок коштом мілїона корон, плекати і утримати українську сцену на сякій-такій висотї, треба буде старати ся о згляди одних і других: треба буде залишити національну полїтику (!), опозицию в соймі (!), позволяти (?!) ухвалювати всякі роди законів о рентових оселях (!), одним словом, вести в найобскурнїйший спосіб зглядом Поляків сервілїстичну (!!), зглядом москвофілів (?) понижаючу полїтику. Заким се перейде в безперервну систему, треба всякими відозвами, курзорами, апеляциями до гірших інстинктів (!!) нашої суспільности, витягнути її остатний гріш із кишенї на будову „руської сьвятинї штуки“ — і так упадком нації (!!) уратувати її „честь“, заанґажовану послом Олесницьким. Се треба мати на увазї!“

А відтак з факту, що в Станиславові один „патриот“ задля личної авантурки з білєтером хотїв устроїти неудачний бойкот театру, редактор „А. Вістника“ витягає знов ось які горендні консеквенциї: „Так, наші творцї „рускої сьвятинї штуки“ повинні мати на увазї, що такий факт не виїмковий, а при так малій скількости, в значній части некультурної (!!) публики, може повторяти ся часто. Комітет, що всякими способами (?) форсує збиранє складок на будову українського театру у Львові, повинен мати на увазї, що при польськім і москвофільськім бойкотї театральних вистав, може наступити і народовецький бойкот, а сьвятиня штуки може зістати без вірних усїх трох конфесій.“

Бути може, що »не патріотови« п. Трушови, який міг в однім з попередних чисел »А. Вістника« до своїх пренумерантів ужити такої фрази як: »зрозумів рутеньский мозок?« — видає ся наша публика вже так то дуже некультурною. Ну, се єго личний погляд, який ми можемо цїлковито іґнорувати. Однак іменем загалу мусимо випросити собі таке безпідставне, а правильне лаянє нашої інтелїґенциї в орґанї, який має служити для артистичних потреб тогож загалу, а не для ринштокової фразеольоґії п. Труша.

(Конець буде).

Телеґрами

з дня 15. грудня 1905.

Відень. Архікн. Отто тяжко занедужав. Вчера по переведеній операциї стан здоровля погіршив ся.

Тридент. Друкарскі складачі розпочали ту страйк в наслїдок відмови підвисшеня плати.

Петербург. Цар має виїхати дня 19. с. м. до Москви і, як пишуть часописи, має в Москві довершити акту великої ваги для держави.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

О. Павло Штокалко.

Цьвіти Марії.

XI. Вифлеємска ніч.

1. О ноче Вифлеємска, красна!
Людства́ усього хвиле ясна,
Прославлена во віки будь!
На тебе люди довго ждали,
Господньої віщунко хвали,
Щоб обновити хору грудь.

2. О ноче, пребогата в дари!
Розвіяла ти чорні хмари,
Що затемняли неба звід;
З сердець ти смуток геть прогнала,
Ти сонцем ясним засияла
На цїлий сьвіт, на людский рід!

3. О ноче! о щаслива хвиле!
В тобі ся люди обновили
В братерстві братнім і любві!
Тобою, ноче ся зломила
Вся власть пекольна, здска сила,
Во віки слава й честь тобі!

4. О ноче! о людства обново!
Ти скинула гріха окови,
Що ржавіли так много лїт!
Тебе вселенна вся витає,
Тебе, о ноче, величає
У славних піснях цїлий сьвіт!

5. О ноче Вифлеємска красна!
Людства́ цїлого хвиле ясна,
Просла́влена во віки будь!
На тебе люди довго ждали,
Господньої віщунко хвали,
Щоб обновити хору грудь.

XII. Пісня Марії.

1. Там за Вифлеємом у полї
Стаєнка убога стоїть,
У нїй то Марія Пречиста
Над Божим Дитятком клячить.

2. Клячить і Дитятко колише,
Співаючи пісню до сну;
А пісню ту тиху співає
Марія на ноту сумну.

3. „Спи-люляй! Ісусе маленький
Мій скарбе, солодке Дитя;
Спи-люляй! Преяснеє Сонце,
Колише Тя Мати Твоя“.

4. „Спи-люляй! Моя Ти надїє,
І очка-зірнички примкни,
Нехай над Тобою лїтають
Ангелики сну-тишини“.

5. „Спи-люляй! Дитиночко люба,
Забудь о житейскій борбі!
Спи-люляй! Вже стелить ся може
Терниста дорога Тобі!“

6. „Колись то у иньшу колиску
Положать ах, тїло Твоє
На дерево крестне, Ісусе,
Мій скарбе, житє Ти моє!“

7. „Тодї вже не буде співати
Нещасная Мати Твоя,
А плакати буде й ридати
По Тобі, Дитинко моя!“

8. Так тихо Марія співає,
А в серци і болїсть і жаль;
З очий на Ісуса спливає
Марії слеза мов хрусталь.

ЗНАМЕНИТИЙ МІД ДЕСЕРОВИЙ

курацийний по 6 К, „раритас“ медоборів по 6 К 60 сот. за 5 клґр. франко. Мід в плястрах 1 клґ. 2 К. Від руского замовленя даю 20 сот. на будову театру.

Кореневич, емер. учитель, Іванчани почта в місци.

177(1—?)

Colosseum
в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 15. грудня 1905.

Нова сензацийна проґрама.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділї і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год вечером, Що пятниці **High-Life**- представленє. Білети вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9 З купленим білетом на фотелї, льожі і І-ряди крісла можна їхати даром на представленє омнїбусами Кольосею, які ждуть коло Віденьскої Казарні.

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланєм **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ »ПРОСЬВІТИ« у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Л. Лопатиньского
ПАРАЦЯ

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту лїтників)

відзначує ся невичерпаним йовіяльним гумором і жвавим диялоґом. Ся комедия збогачує знатно ґалєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуаций і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедиї упослїдженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових лїтників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Цїна 2 кор.

Набути можна у накладчика **С. Ґорука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченки

у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що має на складі отсї новини: **II том „Історії України-Руси“ Грушівского**, II. вид. брош. 7·50 К, опр. в полотно 8·90 К, опр. в півшкірок 10 К, **Лепкого „В горах“** гарно оправні по 2 К, **„За красою“**, альманах в честь Кобилянської, брош. 3 К, опр. 4 К. — При замовленю оправлених книжок просимо подавати, якої краски має бути оправа.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає **вкладки** до опроцентованя на **4** прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ощадженя коштів посилки можна присилати гроші чеками Щадницї почтової; вкладати може кождий, навіть і нечлени; на жаданє звертає ся вкладку кождого часу, навіть без виповідженя (за ескомтом).

ПОЗИЧКИ удїляє »Днїстер« своїм членам на **6** прц. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 лїт; при 30 ратах ½-річних виносить рата амортизацийна (на капітал і відсотки) **5%**; до позичок вимагає ся першої гіпотеки або доброї поруки.

На парцеляцию і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до »Днїстра«.

Членами можуть бути тілько члени обезпечені в »Днїстрі«.

Чистий зиск розділяє ся межи членів яко дивіденди від удїлів і на добродійні цїли. — Дотепер удїлив »Днїстер« на церкви, бурси, школи і т. д. **31.738 К.**

Стан фондів Товар. кредитов. „Днїстер“ 31/12 1904

Вкладки:	1.783.673 К.
Удїли членів:	133.117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26 576 К.
Позички удїлені:	1,616.402 К.
Цїнні папери:	123.627 К.
Льокациї:	169 456 К.
На рах. біжучім:	81.938 К.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери цїнтісні і дає на них [illegible].

Крім того [illegible] подібно як в інсти[illegible] [illegible]ших т. зв.

Депозити сховкові
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирний сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і **дискретно** переховувати може свої майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділї депозитовім.

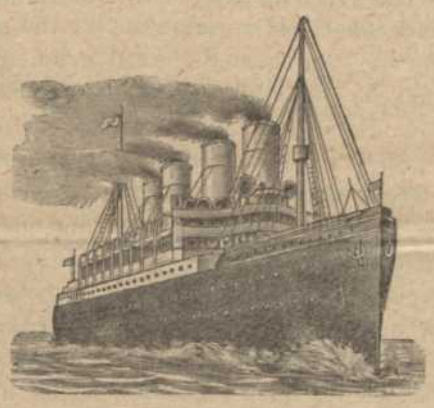

До
Америки і Канади

перевозить найдешевше і вигідно

ЛІНІЯ КУНАРДА

заступництво для Галичини

ЙОСИФ АЙЛЄ

у Львові, улиця Браєрівска ч. 6.

Розклад зелїзничих поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6·00	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Хирова	6·15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6·10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмезе	6·30	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Гусятина
7·20	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів	6·55	до Яворова
7·29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7·30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7·50	з Рави рускої, Сокаля	**8·25**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги,
8·05	з Станиславова, Жидачева	8·35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвенцїма
8·15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9·00	до Самбора, Хирова Івонича, Н. Санча,
8·18	з Яворова	9·20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8·50	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	10·55	до Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Делятина, Заліщик
10·05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	11·10	до Белзця, Сокаля, Любачева
10·35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева	**2·00**	**посп.** до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
11·45	з Ярослава, Стрия, Борислава	**2·40**	**посп.** Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11·55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови	2·50	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги
1·30	**посп.** з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Н. Санча	2·55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1·40	**посп.** з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кіц	4·10	до Ряшева, Любачева, Хирова.
1·50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	4·20	до Самбора, Хирова, Сянока
2·30	**посп.** з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	5·50	до Коломиї, Жидачева,
3·45	з Стрия,	5·58	до Яворова
4·32	з Яворова	6·25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5·00	з Сокаля, Белзця, Любачева	6·35	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави, Праги,
5·25	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Осьвенцїма	7·30	до Рави рускої
5·45	з Іцкан, Жидачева, Калуша, Новоселиці	9·00	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів
8·40	**посп.** з Кракова, Відня, Берлина, Праги, Івонича	10·05	до Перемишля Хирова, Івонича
9·10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10·40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9·50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10·55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9·20	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	11.00	до Кракова Відня, Вроцлава, Варшави
10·20	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Івана пустого, Гусятина	11·05	до Підволочиск Івана п., Скали, Гусятина, Потутор
10·50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава.	11·10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
12·20	**посп.** з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	**12·45**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги
2·31	**посп.** з Кракова, Берлїна, Варшави, Відня, Праги	**2·51**	**посп.** до Іцкан, Калуша
	ка дворець „Підзамче“	4·15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берлїна, Праги,
7·00	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів		**з двірця „Підзамче“**
2·15	**посп.** з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів,	6·43	до Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
5·15	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Івана пустого, Скали, Гусятина, Грималова	11·15	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Потутор
		2·13	**посп.** Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
10·02	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець Чорткова, Заліщик, Івана п., Скали, Гусятина	9·23	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів

ЗАМІТКА: Час середно-европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут. а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12. год. 36 мін. часу львівского. — Нічні години від 6. вечер до 5·59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі инші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. зелїзниць, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Видає і відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского